

стали невід'ємною частиною нас, і задумуємось над тим, чи дійсно це сказано 300 років тому було. Але нам так важливо почути в певний момент потрібні слова: «Не закривайте очі на проблеми, а намагайтесь вирішити їх. Якщо ви відчуваєте себе нещасним – змініть щось в собі або змініть себе, відкиньте страх, бо саме страх нового керує вами, і почніть все заново. Нехай не одразу, нехай не як сніг на голову, але щастя обов'язково постукає до вас. Прислухайтеся до себе, до свого серця» [1].

Список використаних джерел

1. Вступ до філософії. Великі філософи. Харків: СПДФЛ Чиженко С.Ю. ТОВ «Риф». 2005. 512с.
2. Всякому місту – звичай і права [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ukrlit.net/lib/skovoroda/gr233.html>
3. Ісаєва О. Формування учня-читача-інтерпретатора – соціальне замовлення, що стоїть перед сучасною українською школою. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ozonlit.in.ua/formuvannya-uchnya-chytacha-interpretatora-sotsialnezamovlennya-scho-stojit-pered-suchasnoyu-ukrajinskoji-shkoloyu/>

Крет Юлія

студентка групи СОУМа-32 факультету філології і журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Науковий керівник – кандидат філологічних наук, викладач кафедри української мови та методики її навчання Гапон Леся.

УПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ МЕДІАОСВІТИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Сучасний світ потребує людей здатних добре орієнтуватися в інформаційному просторі, уміти знайти, опрацювати і правильно використати інформацію для досягнення життєвих цілей. Тож питання впровадження елементів медіаосвіти на уроках української мови є актуальним.

Теоретичні та практичні аспекти медіаосвіти активно порушуються в наукових працях учених та методичних доробках учителів-практиків. Інформаційно значущими є дослідження В. Іванова, О. Волошенюка, Т. Водолазької, І. Старагіної, Л. Найдьонової, О. Семеног, Т. Устименко, П. Зазимка, С. Іваненка, Г. Іваничука [4].

Необхідність упровадження медіаосвіти в навчальний процес засвідчено в нормативно-правових та науково-методичних джерелах. Серед компетентностей, викладених у Концепції «Нова українська школа», є інформаційно-цифрова, яка передбачає впевнене та критичне застосування інформаційно-комунікаційних технологій, також інформаційну й медіаграмотність, алгоритмічне мислення, навички безпеки в інтернеті тощо.

Відповідно до цілей Концепції, упровадження медіаосвіти в Україні вчителю необхідно сприяти формуванню медіаімунітету особистості, рефлексії та критичному мисленню, виробленню здатності до медіатворчості, що можна здійснювати через будь-який предмет шкільної програми та позакласну діяльність [4].

Упровадження медіаосвіти базується на засадах критичного мислення. Мислити критично – означає вільно використовувати розумові стратегії та операції високого рівня для формулювання обґрунтованих висновків і оцінок, прийняття рішень. З педагогічної точки зору критичне мислення – це комплекс мисленнєвих операцій, що характеризується здатністю людини: аналізувати, порівнювати, синтезувати, оцінювати інформацію з будь-яких джерел; бачити проблеми, ставити запитання; висувати гіпотези та оцінювати альтернативи; робити свідомий вибір, приймати рішення та обґрунтовувати його [5].

Медіавправи спрямовані на те, щоб навчити учнів працювати з медіатекстами, декодувати їх, критично мислити, створювати та репрезентувати власний медіапродукт, підтримувати атмосферу творчості, креативності, довіри та взаємної поваги на уроці. Їх можна використовувати на будь-якому етапі

навчального заняття, поєднуючи індивідуальні, групові та фронтальні форми роботи [3].

Наприклад, медіавправу «Хмара слів» доцільно використовувати на вступних уроках, уроках вивчення нового матеріалу, узагальнення й систематизації знань, закріплення вивченого, запропонувати учням для самостійного виконання, роботи в парах, групах.

У «хмарі» можна закодувати тему уроку, яку учні мають самостійно сформулювати; зашифрувати питання, на яке учні мають знайти відповідь опрацювавши матеріал; записати ключові слова для складання речень, діалогів, есе; викласти матеріал для словникових диктантів, вправ, кросвордів; записати групи слів за значенням, асоціації тощо [2].

Для уроку розвитку усного зв'язного мовлення можна підготувати презентацію з репродукціями жанрових художніх полотен і запропонувати дітям уявити себе персонажами картини, описати, що вони бачать навколо себе. Якщо пропонуємо пейзажні замальовки, то додаємо аудіосупровід: спів птахів, звук вітру. Так учням легше буде уявити себе на лоні природи.

Учителі української мови та літератури, які стали учасниками проєкту «Вивчай та розрізняй», часто застосовують на уроках вправи «Декодування медіатексту», «Розпізнавання мови ворожнечі в медіатексті», «Діалог – обмін думками та враження від телепередачі», «Репортаж», «Створення тексту реклами з використанням мовознавчого аспекту», «Створюємо ментальні карти». Кожна з них має власні виражальні засоби та дидактичні можливості, що спрямовані на забезпечення оптимізації процесу навчання [1].

Отже, інтеграція медіаосвіти особливо важлива на уроках української мови, адже під час роботи з художніми, публіцистичними та науковими текстами здатність обробляти інформацію є фундаментом для отримання результату. Особливості вправ із використанням медіа, які відповідають специфіці теми, полягають у тому, що всі вони спрямовані на глибше розуміння теми уроку, значно осучаснюють і поживляють навчальний

процес, сприяють формуванню ключових компетентностей нової української школи.

Список використаної літератури

1. Використання медіаресурсу і засвоєння медіаграмотності на уроках української мови та літератури. З досвіду роботи вчителя Тернопільської ЗОШ І-ІІІ ступенів №23 Зоряни Палкової. URL: <https://gapon.te.ua/clovovchyteliu/dosvid-i-innovatsii/item/1504-vykorystannia-mediaresursu-i-zasvoiennia-mediahramotnosti-na-urokakh-ukrainskoi-movy-ta-literatury-z-dosvidu-roboty-vchytelia-ternopilskoi-zosh-23-zoriany-palkovoi>
2. Дяченко М. О. Формування медіаграмотності здобувачів освіти на уроках української мови та літератури URL: <https://vseosvita.ua/library/formuvanna-mediagramotnosti-zdobuvaciv-osviti-na-urokakh-ukrainskoi-movi-ta-literaturi-187744.html>
3. Карук Н., Локойда Т., Шелехова Н. Інтеграція елементів медіаосвіти в предмети філологічного циклу з метою розвитку критичного мислення школярів URL: <https://medialiteracy.org.ua/integratsiya-elementiv-mediaosvity-v-predmety-filologichnogo-tsyklu-z-metoyu-rozvytku-krytychnogo-myslennya-shkolyariv/>
4. Лапушкіна Н., Падалка Р. Медіаосвіта на уроках української мови та літератури URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/41_2021/part_2/31.pdf
5. Як розвивати критичне мислення в учнів (з прикладом уроку). URL: <https://nus.org.ua/articles/krytychne-myslennya-2/>

Лотоцька Христина

студентка групи СОУМа-32 факультету філології і журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та методики її навчання Петришина Ольга.